

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta tat-28 ta' Frar, 2007

Citazzjoni Numru. 1635/2000/1

Christabelle Tabone.

-vs-

Mark Fenech.

Il-Qorti;

Rat l-att ta' citazzjoni pprezentata fl-4 ta' Awissu, 2000 li permezz tagħha l-attriċi ppremettiet:

Illi l-incident stradali li kien seħħ fl-14 ta' Ottubru, 1996 f'Bkara By-Pass, lmsida fejn sfat imtajra l-attriċi mill-vettura tal-marka Seat Ibiza bin-numru tar-registrazzjoni V-6862 misjuqa mill-konvenut Fenech, ġara unikament b'negliġenza, traskuraġni, imperizja u nuqqas ta' osservanza tar-regoli tat-traffiku da parti tal-istess konvenut Fenech;

Illi l-attriċi soffriet feriti f'perunta bħala konsegwenza ta' l-istess inċident, inkluż disabili ta' permanenti;

Illi l-konvenut kien interpellat sabiex jersaq għal-likwidazzjoni u ħlas ta' danni, iżda baqa' ma wiġibx.

Għalhekk jitlob lil din l-Onorabbli Qorti għaliex m'għandhiex;

1. din il-Qorti m'għandhiex tiddikjara u tiddeċiedi li l-attriċi ġarbet feriti fil-persuna tagħha li għalihom hu unikament responsabbli l-konvenut Fenech;

2. din il-Qorti m'għandhiex tillikwida d-danni riżultanti minn dawn il-feriti li ġarbet l-attriċi bħala konsegwenza ta' l-imsemmija inċident; u

3. m'għandux jiġi kkundannat minn din il-Qorti iħallas lill-attriċi dik is-somma hekk likwidata.

Bl-ispejjeż, kompriżi dawk ta' l-ittra interpellatorja datata erbatax (14) ta' Lulju, 1997 kontra l-konvenut li minn issa hu ngunt għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-attriċi maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenut ippreżentata fl-4 ta' Jannar, 2002 li permezz tagħha eċċepixxa;

1. Illi preliminarjament l-attriċi għandha kellha tħallas l-ispejjeż tal-kawża preċedenti fl-istess ismijiet qabel ma ppreżentat din il-kawża.

2. Illi preliminarjament il-preskrizzjoni ai termini tal-artikolu 2153 tal-Kodiċi Ċivili.

3. Mingħajr preġudizzju għal fuq espost it-talbiet attriċi

huma infondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż billi l-konvenut ma kienx responsabbli għall-incidenti in kwistjoni. Illi l-incident in kwistjoni ġara unikament tort ta' l-attriċi li qasmet it-triq mingħajr ma ħadet il-prekawzjonijiet neċessarji.

4. Salv eċċezzjonijiet oħra.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenut maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat il-kontro-talba tal-konvenut li permezz tagħha eċċepixxa;

Li l-attriċi ġiet interpellata sabiex tersaq għal likwidazzjoni u ħlas ta' danni iżda baqgħet indadempjenti u ma ħallset xejn.

Tgħid l-attriċi għaliex din l-Onorabbli Qorti m'għandhiex;

1. tiddeċiedi li l-incident in kwistjoni ġara unikament tort ta' l-attriċi għar-raġunijiet premissi.

2. tillikwida d-danni sofferti mill-konvenut.

3. tikkundanna lill-attriċi biex tħallas lill-konvenut dik is-somma hekk likwidata.

Bl-ispejjeż u bl-imgħax legali kontra l-attriċi nġunta għas-subizzjoni.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet ta' l-attriċi għall-kontro-talba tal-konvenut ippreżentata fl-14 ta' Jannar, 2002 li permezz tagħha eċċepiet;

1. Illi t-talbiet fil-kontro-talba huma nfondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż kontra l-istess konvenut billi kien l-istess konvenut unikament

Kopja Informali ta' Sentenza

responsabbli għall-incident li kien seħħ fl-14 ta' Ottubru, 1996.

2. Illi l-imsemmi incident kien seħħ minħabba n-negliġenza, imperizja u nuqqas ta' osservanza tar-regolamenti tat-traffiku da parti tal-konvenut, tant li l-attriċi kienet sfat imtajra mill-konvenut, b'konsegwenzi koroh għal saħħet l-attriċi li għandha ssofri minħabba fihom sal-lum.

3. Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-attriċi maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali kompriż ir-rapport tal-kirurgu Charles Sciberras (fol 85 tal-proċess).

Rat il-verbal tas-seduta ta' l-4 ta' Diċembru, 2006 u li permezz tagħha l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi kif jidher din il-kawża giet provokata minn incident stradali li ġara fl-14 ta' Ottubru, 1996 fejn l-attriċi ttajret minn vettura misjuqa mill-konvenut. L-attriċi kienet istitwiet kawża oħra preċedenti u eżattament fil-25 ta' Novembru, 1997; ma hemmx indikazzjoni meta marret deżerta iżda żgur wara t-23 ta' Settembru, 1998 peress li dak in-nhar ġew preżentati l-eċċezzjonijiet tal-konvenut. L-attriċi anke f'din il-kawża ma tantx uriet interess u kienet din ir-raġuni għad-dewmien fiha. Eżami tal-proċess infatti jindikaw li ħafna mid-differimenti ntalbu minnha jew mid-difensur tagħha.

Il-konvenut qed jeċċepixxi l-preskrizzjoni ta' sentejn iżda fl-istess waqt qed jipproponi kontro-talba – interessanti l-fatt li l-attriċi ma rrispondietx għal din il-kontro-talba da parti tagħha b'eċċezzjoni simili! Il-Qorti pero' se tiċhad l-eċċezzjoni in kwistjoni għaliex jidher mill-atti tal-kawża li din giet istitwita fis-17 ta' Settembru, 2000 – u billi sat-23

ta' Settembru ta' sentejn qabel kienet għaddejja l-kawża l-oħra l-preskrizzjoni

żgur li kienet f'dak il-punt interrotta u bdiet terġa' tgħaddi wara dik id-data.

Il-konvenut eċċepixxa ukoll li l-attriċi ma ħallsitx l-ispejjeż tal-kawża l-oħra. Hawnhekk wieħed jirrimarka li huwa kellu jindika l-artiklu tal-liġi biex isostni din l-eċċezzjoni iżda wieħed jifhem li kien qed jirreferi għall-Artiklu 907 tal-Kapitlu 16. Dan pero' jirreferi għall-kawża li jkunu gew ċeduti u huwa ma ġab ebda prova li l-kawża preċedenti ġiet ċeduta anzi pjuttost jidher illi marret deżerta. Għalhekk anke din l-eċċezzjoni qed tiġi respinta.

Il-Qorti għalhekk se tidhol fil-mertu tal-kawża illi kif ġia ingħad huwa inċident stradali fejn l-attriċi ittajret mill-vettura misjuqa mill-konvenut. Skond l-attriċi (affidavit fol 104) l-inċident ġara meta hija keinet qed taqsam it-triq li tagħti għal ħdejn l-Universita' wara li hija ħasset lejn kull naħa tat-triq; kienet kważi ġia' qasmet in-naħa l-oħra meta ntlaqtet mill-karozza misjuqa mill-konvenut. Hija ntilfet minn sensiha mad-daqqa. Ommha qalet li meta kellmet lill-konvenut fuq it-telefon l-għada ta' l-inċident il-konvenut kien qalilha li ma rax lill-attriċi taqsam. Lill-attriċi kien qalilha biex tiringrazzja l'Alla li għadha ħajja. *Mir-road accident report* jidher li l-attriċi ma ftakritx kif ġara l-inċident meta l-pulizija marru jkellmuha l-isptar. Il-konvenut qalilhom li l-attriċi qasmitlu f'daqqa.

Dan pero' ma jinkwadrix ma' l-iskizz tal-pulizija (fol 72) għaliex jidher li l-attriċi kienet kważi waslet biex tasal fuq il-bankina u allura hija laħqet imxiet kwazi l-wisa' tat-triq kollha. Għalhekk il-konvenut żgur li ma jistax jgħid li l-attriċi qasmitlu f'daqqa. *Mill-brake marks* (kważi għaxar metri) pjuttost jidher li kien qed isuq ftit inqas mill-veloċita' regolamentari u għalhekk l-inċident seħħ għaliex il-konvenut ma kienx attent biżżejjed għal dak li kien qed jiġri quddiemu; f'dak il-ħin ikun hemm diversi nies jaqsmu

biex imorru l-Universita' iżda jidher li l-konvenut aljena moħħu xi ftit dak il-ħin u meta għafas il-brakes kien tard wisq.

Hawnhekk għandu jingħad li s-sewwieq u l-pedestrian għandhom it-tnejn li huma r-responsabilita' ta' l-attenzjoni meta jkunu fit-triq; *“Ma hemmx dubbju li l-pedestrian jew foot passenger hu intitlat għall-eżerċizzju ta' reasonable care mill-parti tad-drivers anke mea jinżel mill-bankina u jkun fil-carriageway. Il-fatt għalhekk li l-pedestrian ikun fil-carriageway ma jesonerax lid-driver mill-ħtija li jolqtu jekk id-driver ma jkunx eserċita reasonable care. (Anthony Galea vs Domenic Zammit – Prim'Awla 30 ta' Mejju, 2001). Barra minn dan il-każ li fih id-driver jista' jkun eżentat mir-responsabilita' hu dak biss li fih il-pedestrian b'xi att inaspettat jew subitanju jew xort'oħra b'xi għemil tiegħu jkun qiegħed id-driver f'pożizzjoni li anke bl-użu tad-diliġenza meħtieġa dan ma setax assolutament jevita l-investment (Appell Kriminali Pulizija vs C. Mifsud Vol 38, paġna 859). Fil-każ in eżami l-konvenut kien messu ra l-attriċi taqşam u kien jevita s-sinistru kieku kien attent biżżejjed.*

Rigward id-danni subiti mill-attriċi miċ-ċertifikat rilaxxat mill-espert nominat mill-Qorti jidher li hija kellha disabilita' ta' tnejn fil-mija b'riżultat ta' l-incident. Għalkemm l-ispeċjalista inkarigat minnha hu ta' l-opinjoni illi din kellha tkun iktar, hu normali li l-Qorti tadotta l-opinjoni ta' l-espert nominat minnha. F'każi simili billi d-disabilita' hija minima huwa normali li l-Qorti takkorda d-danni *arbitrio boni viri*.

Kif ikkumentat din il-Qorti fil-kawża Margaret Camilleri et vs Cargo Handling Compan Limited (1560/95 PS) deċiża fit-13 ta' Ottubru, 2004 *“Ma jistax ikun dubitat li hu rikonoxxut lill-ġudikant anke fis-sistema ta' liġi tagħna l-poter diskrezzjonali li jillikwida t-telf u l-qligħ bl-adoperu tal-kriterju sussidjarju tal-valutazzjoni ekwittattiva. Ara a propositu deċiżjoni a Vol XXXV parti iii paġna 615 fejn ġie proprju rikonoxxut fuq l-istregwara ta' dak espress mill-Qorti Taljana tal-Kassazzjoni illi “vi hanno casi in cui non*

potendosi avere mezzi istruttori e rimesso al magistrato il valutare ex aequo et bono secondo i dettami della

suqa ragione e coscienza l'ammontare del danno del risarcimento del quale taluno fu condannato". Indiskutibilment il-ġudikant ma jistax lanqas f'dawn il-każi jipprexxindi mill-fatt li l-parti istanti m'hijiex esonerata mid-dmir li tipprovdi dawk l-elementi probatorji u dak il-fattijiet li tkun taf bihom għall-iskop ta' determinazzjoni tat-telf. Minn naħa tiegħu l-ġudikant hu tenut li jagħti piż debitu lil dawk l-elementi kollha tal-każ konkret akkwisiti fil-proċess. Fi kliem ieħor hu għandu jipprovdi motivazzjoni loġika tal-kriterji ta' l-apprezzament prudenti adottati li juri kif wasal għal-likwidazzjoni tal-quantum debeatur. Ara f'dan is-sens u fuq dan il-punt id-decizjoni riportata a Vol XXIX – i – paġna 1285."

Għalhekk il-Qorti tenut kont ta' l-eta' żgħira ta' l-attriċi meta ġara l-incident (kellha għoxrin sena biss) se tillikwida d-danni għas-somma ta' tlett elf lira Maltin (Lm3,000).

Għal dawn il-mottivi l-Qorti tiċhad l-eċċezzjonijiet tal-konvenut; tilqa' l-eċċezzjonijiet ta' l-attriċi għall-kontro-talba tal-konvenut u fil-waqt li tiċhad il-kontro-talba tal-konvenut tilqa' t-talba attriċi u tikkundanna lill-konvenut iħallas lill-attriċi s-somma ta' tlett elef Lira maltin (Lm3,000). L-ispejjeż kollha tal-kawża jitħallsu mill-konvenut.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----